

HUMANITAS

ORGAAN VAN DE STICHTING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

REDACTIE: *Mej. M. DIJKSTRA en P. C. FABER* - Medewerkers: *J. Boetje, Mr L. A. Donker, Mr R. Friedman-v d. Heide, Dr F. Grewel, F. R. de Geus, Prof. Dr G. Th. Kempe, D. Q. R. Mulock Houwer, H. Ploeg Jr, Dr A. Querido, Mr B. v. d. Waerden, e.a. Adres Red. en Adm.: Stadhouderskade 139, A'dam-Z. Tel. 98665. Gem. Gir. S 602.*

Humanitas in de toekomst

Officieel zal onze organisatie op 31 Mei a.s. 5 jaar bestaan. Op heel sobere wijze zal deze gebeurtenis in een bijzondere bijeenkomst, welke op 3 Juni zal plaatsvinden, worden gevierd.

Onze voorzitter, mr Iri 't Veld, zal dan het woord voeren en het is te verwachten, dat hij een overzicht zal geven van de ontwikkeling van onze vereniging. In dit artikel wens ik een blik te werpen in de toekomst en ik stel dus aan de orde de vraag, hoe zal de toekomstige ontwikkeling van „Humanitas” zijn. Wanneer ik een poging waag, om die toekomstige ontwikkeling te schetsen, dan ben ik me volkomen bewust, dat ik me ga bewegen op gevaarlijk terrein.

Immers, wat is moeilijker, dan om aan te geven, wat nog zal moeten geschieden en wie is in staat om rekening te houden met factoren, die thans nog niet aanwijsbaar zijn, maar in de toekomst misschien een rol zullen spelen.

En toch, ik ga de poging wagen, daarbij uitgaande van de veronderstelling, dat de vrede in Europa bewaard zal blijven en Nederland als onafhankelijke gemeenschap, zij het met sterkere bindingen met andere gemeenschappen dan vroeger, zal blijven bestaan.

Waarom ik deze poging waag? Enkel en alleen, omdat ik van mening ben, dat een organisatie moet trachten vooruit vast te stellen, in welke koers gevaaren dient te worden.

Nogmaals, ik ben me bewust van het gevaarlijke in mijn poging, maar ik acht het noodzakelijk, en dus, daar gaat ie...

WAT IS „HUMANITAS”?

„Verdieping en Belijning.”

Onze organisatie neemt deel aan het Maatschappelijk Werk. Het begrip Maatschappelijk Werk is een verzamelbegrip en men weet, dat het omvat verschillende takken van arbeid, zoals bijv. de kinderbescherming, de reclassering, de gezinsverzorging, het algemeen maatschappelijk hulpbetoon, enz.

Welke algemene tendenzen constateren we thans op deze gebieden? Jaren geleden schreef ik eens in een ander tijdschrift een reeks van artikelen over de kinderbescherming, welke ik de titel gaf van „Verdieping en Belijning”. In deze artikelen sloot ik me aan bij

anderen, die betoogden, dat onze kinderbescherming van toen was, een bonte lappendeken, waarop en waarin telkens een stukje werd gezet en dat degenen, die op het gebied der kinderbescherming werkzaam waren, niet voldoende waren onderlegd. Voorts werd toen geconstateerd, dat de arbeidsvoorwaarden in de opvoedingsinrichtingen zo erbarmelijk slecht waren, dat men, zoals ik het eens uitdrukte (in mijn kritische periode was ik niet al te bang voor sterke en scherpe uitdrukkingen) moest gaan opvoeden met lieden, die in de maatschappij in betrekkelijke zin schipbreuk hadden geleden.

Thans deelt men algemeen de mening — er zijn nog altijd verschillen in tempo en nuancering — dat, niet alleen op het gebied van de kinderbescherming, er moet zijn „Verdieping en Belijning”.

In dit orgaan heb ik enige artikelen gewijd aan de voorstellen tot „Reorganisatie der Voogdijraden” en al durf ik volstrekt nog niet te beweren, dat deze voorstellen ongewijzigd zullen worden ingevoerd, het staat toch wel vast, dat ingrijpende wijzigingen zullen worden aanvaard.

Geschiedt dit, dan komt er meer „Belijning”.

Trouwens, we zijn deze weg al opgegaan en het is de verdienste van de Nationale Federatie, de Nederlandse Bond tot Kinderbescherming, dat deze belijning zo sterk vordert.

Ook de „verdieping” is op weg. We hebben onze opleidingscursussen voor de werkers in onze inrichtingen en algemeen is de overtuiging, dat wil men verantwoord kunnen werken, een behoorlijke opleiding noodzakelijk is. Deze gedachte is aanvaard zowel voor de particuliere als voor de rijksinrichtingen.

Hetzelfde verschijnsel kunnen we constateren op het gebied van de reclassering — betere organisatie door de reclasseringsraden, betere opleiding van de reclasseringsambtenaren, op het gebied van de gezinsverzorging — een Centrale Raad, die zich zijn taak bewust is en krachtig de opleiding van gezinsverzorgsters stimuleert en voor de leiding van de gezinsverzorgsters erkent de waarde en de betekenis van de goed opgeleide maatschappelijke werkers en op het gebied van het algemeen maatschappelijk hulpbetoon.

Verdieping, wie op het terrein van het maatschappelijk werk werkzaam is, hoort niet telkens spreken

over de betekenis van het „Social case work”. En de consequenties?

Alleen beroepskrachten?

Betekent dit nu, dat het gehele maatschappelijk werk zal moeten en kunnen worden verricht door beroepskrachten? Naar mijn mening nu niet en voor de toekomst ook niet. Het is niet op opportunistische overwegingen, dat ik beweer, dat we nodig zullen blijven hebben onze vrijwilligers, als gezinsvoogden en gezinsvoogdesses, als toezichthouders bij de reclassering. Ik geloof, dat het een verarming zou betekenen, als we de hulp van particulieren zouden uitschakelen.

Wat wel nodig is? Meer leiding door beroepskrachten aan de particuliere krachten. Hier moet zijn een voortdurende samenwerking tussen deze twee, beide onmisbare, groepen van werkers.

Voor „Humanitas” houdt dit in, dat we bereid en in staat moeten zijn beroepskrachten aan ons werk te verbinden. De bereidheid is er, daarvan houd ik me overtuigd. En de mogelijkheid? Gemakkelijk zal het niet gaan, maar toch het is al groeiende. Haarlem en Amsterdam hebben een maatschappelijk werkster voor halve dagen, Enschede heeft enige bezoldigde hulp, Rotterdam heeft een paar krachten voor het deelnemen van het werk op het Zuidplein, Dordrecht en Groningen hebben hun gezinsverzorgsters, Haarlem de gezinshulp.

In de toekomst zullen we veel meer krachten nodig hebben, niet alleen voor het directe maatschappelijk werk, maar ook voor de organisatorische leiding. Haarlem gevoelt al de behoefte aan een administratieve kracht en als het werk in Rotterdam zich uitbreidt en de gezinsverzorging met kracht ter hand wordt genomen, zal leiding door bezoldigde krachten noodzaak zijn. Rotterdam is een afdeling met straks 2000 contribuerende leden en 10 onder-afdelingen, waar heel veel arbeid wordt verricht.

Naast de maatschappelijke werkers, ook de bezoldigde bestuurders voor onze grote afdelingen.

De Gezinsverpleging.

Nog een ander onderdeel van de kinderbescherming moet ik bespreken. Al vindt de reorganisatie der voogdijraden plaats, al komt er een ministerie voor Jeugdopvoeding (een nog verder liggend denkbeeld), al zal de Overheid nog meer gaan begrijpen, dat platonische liefde niet voldoende is, maar dat ook de nodige financiën beschikbaar dienen te worden gesteld, ik geloof niet, dat daarmee de taak van het particulier initiatief zal zijn uitgespeeld.

In Nederland zal de gezins- en de gestichtsverpleging blijven mede een taak van het particulier initiatief.

Ten behoeve van, in het bijzonder het buiten-kerkelijk volksdeel zal „Humanitas” een belangrijke taak hebben te vervullen. „Humanitas” heeft erkenning gevraagd als voogdij-instelling, maar die erkenning nog niet gekregen.

Evenwel, die erkenning zal komen en dan zullen we voogdijkinderen in gezinnen plaatsen. Dan zal er een nieuwe taak liggen voor onze afdelingen, al zal die taak zich in de eerste tijd tot de zorg van enkele kinderen beperken, en dan zal over korter of langer tijd de behoefte blijken aan de vakbekwame inspectrice voor de gezinsverzorging.

En nog verder? Ja, dan zal er de behoefte zijn aan een doorgangshuis, 't zij door gebruikmaking van een bestaand doorgangshuis, 't zij door het stichten van een „eigen” doorgangshuis.

De Reclassering.

Ook hier de inschakeling van de beroepskrachten, wat niet inhoudt de uitschakeling van de vrijwilligers.

Zal „Humanitas” in de toekomst blijven samenwerken met het Nederlands genootschap voor Reclassering? Dit nu is een vraag, die ik thans nog niet in bevestigende en niet in ontkennende zin durf te beantwoorden. Samenwerking houdt altijd in dat bij minstens twee groepen de innerlijke bereidheid aanwezig is. Is die innerlijke bereidheid er bij de afdelingen van het genootschap? Bij het hoofdbestuur wel, daarvan houd ik me overtuigd. Op ons eerstvolgend congres zal over deze aangelegenheid nog wel het een en ander worden opgemerkt en misschien geeft dat de aanleiding tot een nieuwe samenspreking.

Echter, de reclassering zal met gebruikmaking van meer beroepskrachten blijven werken en voor „Humanitas” ligt hier een taak, die verricht zal kunnen en moeten worden.

De Gezinsverzorging.

Al naar gelang van de plaatselijke omstandigheden zal „Humanitas” zelf de gezinsverzorging ter hand nemen, dan wel samenwerken met andere bevolkingsgroepen in „algemene” organisaties. In kleine plaatsen zien we de algemene organisaties, als toekomstige organisatievorm, in grote steden de „eigen” organisatie.

De start is altijd moeilijk, maar wat Dordrecht en Groningen vermogen, zal ook gelukken in Rotterdam, in Den Haag en in Utrecht, om slechts de plaatsen te noemen waar de voorbereidingen aan de gang zijn.

Gezinsverzorgsters, maatschappelijke werksters en een goed organisatorisch apparaat om dit werk te doen slagen. Moelijkheden te over maar ook om te overwinnen en dus het zal slagen.

Het Algemeen Maatschappelijk Hulpbetoon.

In dit orgaan hebben Meijer de Vries en ik al eens betoogd, dat ook bij de uitbouw van de sociale verzekering het Algemeen Maatschappelijk Hulpbetoon niet overbodig zal worden.

In zijn opwekking voor de Stichting '40—'45 wees minister Drees er volkomen terecht op, dat de overheid wel een algemene regeling voor hulpverlening kan treffen, maar dat er altijd zijn de individuele omstandigheden en de individuele moeilijkheden en dat er ook dan hulp verleend zal moeten worden.

De Armenwet zal worden herzien, de sociale verzekering zal uitgroeien en toch de hulp in gevallen van individuele nood zal noodzakelijk blijken. Individuele hulp niet alleen op materieel — maar ook op geestelijk-moreel gebied.

Individuele hulp en dus ook de „Makkerhulp”. Ook op dit gebied zal er komen een andere en betere organisatievorm. Zal er komen „Belijning” en ook „Verdieping”? De Gemeentelijke Diensten voor Sociale Zaken begrijpen dit en weten dat ze de beschikking moeten hebben ook over goed opgeleide krachten, maar ook de particuliere organisaties hebben ingezien, dat er thans en in de toekomst andere eisen zullen dienen te worden gesteld.

En nu „Humanitas” is de toekomst.

„Humanitas” heeft op elk dezer gebieden een belangrijke taak te verrichten en zal die verrichten. Het inzicht is er, en de bereidheid is er ook. „Humanitas” zal deze arbeid verrichten op grond van de grondslagen die zijn gelegd en met handhaving van de beginselomschrijving, die mr In 't Veld gaf.

De humanistische geest, zoals die door de voorzitter van „Humanitas” werd beschreven, zal blijven leven in het werk van „Humanitas” en deze geest zal in staat zijn „Humanitas” te doen uitgroeien tot een goed georganiseerd en goed geleid geheel, waar de beroeps- en de vrijwillige krachten eendrachtig zullen samenwerken en waar zal blijven leven de gedachte, dat „Makkerhulp” is en zal blijven Makkerplicht.

P. C. F.

De wereld rondom ons

III

Reeds vele tientallen jaren bestaat er in Nederland belangstelling voor voorlichting bij de beroepskeuze. Toch kan men niet zeggen, dat de ouders, die hier het eerst aan bod zijn, in het algemeen van het nut van voorlichting voldoende overtuigd zijn. Duizenden jongeren gaan jaarlijks op de arbeidsmarkt beginnen, zonder dat zij en de ouders, hoewel zulks in feite onmisbaar is, ter zake kundig zijn voorgelicht over de mogelijkheden op die arbeidsmarkt, in verband met hun geestelijke en lichamelijke constructie.

Nu onder invloed van de drang naar meer industrialisatie in steeds breder kring wordt ingezien, dat goede voorlichting bij beroepskeuze een maatschappelijk vraagstuk van de eerste orde is, wordt alles op alles gezet om deze zaak gemeengoed te doen worden.

Het is dan ook in dit licht dat wij moeten zien de bedoelingen van het jongste **nationale congres voor de beroepskeuze voorlichting**, het eerste weer na 25 jaar, dat in de eerste helft van April in Utrecht is gehouden. Hier hebben, ten aanhore van 4 à 500 belangstellenden uit het gehele land, deskundigen op hoog plan, mededeling gedaan van hun inzichten over alles wat vastzit aan de meergenoemde voorlichting. Deze deskundigen hebben hun denkbeelden in een aantal stellingen neergelegd, welke in druk zijn verschenen. Later zal ook nog een verslag, van hetgeen op het congres besproken is, gepubliceerd worden. Wie intussen de stellingen wil lezen, kan ze van mij ter inzage krijgen.



Nu de mensen ouder worden en het niet zo lang meer zal duren of de gemiddelde levensduur staat op 70, vraagt niet alleen de ouderdomspensionering onze volle aandacht, maar ook het welzijn van de oudere personen. Deze groep gaat haar bijzondere eisen stellen, omdat duizenden, die ertoe behoren, geestelijk en lichamelijk nog volledig fit zijn. Zij vormen bij elkaar ongeveer 8 pct van onze bevolking.

Over deze ouderdomsvoorziening, waarmede wij dus niet alleen en zelfs niet in de eerste plaats bedoelen uitkeringen in geld, zal in de maand Juli een internationale bijeenkomst worden gehouden van een organisatie op dit gebied, waarbij ook ons land is aangesloten.

Ook heeft Nederland een vereniging voor ouderdomsvoorziening, of, zoals dat met een mooi woord heet, gerontologie. Deze vereniging heeft ten doel de kennis te bevorderen van het verouderingsproces van de mens en van de maatschappelijke vraagstukken in verband met de ouderdom.

Ziehier met deze laatste zin weer het verband met het maatschappelijk werk.



Het is een goede gedachte van de Nederlandse Inlichtingendienst voor de Verenigde Naties, om in een beknopte publicatie te vertellen wat de Verenigde Naties doen voor de vluchtelingen.

In 32 pagina's wordt ons in goede, zakelijke bewoordingen van het ontzettend leed van de verplaatste personen verteld.

In October 1949 werden nog meer dan 300.000 men-

sen in de kampen door de desbetreffende internationale organisatie verzorgd. Wie het geschrift doorbladerd, krijgt enig idee van de grote ellende, welke er moet zijn bij hen, die in de verschillende kampen leven, ondanks de grote inspanning, welke men zich getroost om het morele en materiële lot van deze verplaatste personen te verlichten.

In het slot van de brochure wordt de normale steun gevraagd van de individuele burgers, wier wil wet is in de democratische landen.

Het is mogelijk om met de mensen in de kampen in contact te treden. Wie dit wil doen, kan zich wenden tot de Gedelegeerde voor Nederland, mr H. M. L. H. Sark, 't Hoenstraat 1, 's-Gravenhage.

Bijzondere bijeenkomst en congres

Ter herdenking van het 5-jarig bestaan van „Humanitas” vindt op Zaterdag 3 Juni, des middags te 3 uur te Amsterdam een Bijzondere Bijeenkomst plaats in hotel Krasnapolsky, Warmoesstraat 173-185.

PROGRAMMA

1. OPENING. Verwelkoming van afgevaardigden en gasten.
2. Declamatie door Wanda Reumer.
3. Rede van mr dr J. In 't Veld, minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting, algemeen voorzitter van „Humanitas”. Onderwerp: „De eerste vijf jaar”.
4. Declamatie.
5. Thee wordt aangeboden.
6. Het woord is aan degene, die het verlangt.
7. Beantwoording door mr dr J. In 't Veld.

Congres Zaterdag 3 Juni 1950

Eerste zitting.

AGENDA.

- 8 uur n.m. OPENING.
- a. Behandeling van het jaarverslag van de secretaris.
 - b. Behandeling van het jaarverslag van de penningmeester.
 - c. Verslag Contrôle-Commissie.
 - d. Behandeling van de door de afdelingen ingediende voorstellen.
 - e. Behandeling van de door het D.B. vastgestelde richtlijnen voor de gezinsverzorging.
- 10 uur n.m. SLUITING.

Zondag 4 Juni 1950

Tweede zitting.

- 10 uur v.m. AANVANG.
- f. Behandeling van het rapport „Verhouding”.
 - g. Verkiezing van een secretaris.
 - h. Verkiezing van een bestuurslid.
 - i. Indien de tijd het toelaat. Inleiding: „Een Nationaal Jeugdzorgplan”. (Inleider: P. C. Faber).
- 1 uur n.m. SLUITING.

Wij lezen in tijdschriften...

In „Mens en Onderneming”, het tweemaandelijks tijdschrift van het Instituut voor Praeventieve Geneeskunde, aflevering 6, 3e jaargang, Februari 1950, vertelt de heer W. J. Fijlstra van sociale en menselijke verhoudingen in de Verenigde Staten van Noord-Amerika. De heer Fijlstra, voorzitter van de Bond in de Textiel- en Kleding-Industrie, maakte deel uit van een delegatie van vakbondsbestuurders, welke gedurende 1½ maand in Amerika in de gelegenheid is geweest indrukken op te doen van het leven in de Verenigde Staten.

Het artikel, dat, jammer genoeg, zeer beknopt moest worden gehouden, geeft een zeer goed inzicht in de verhoudingen in dat verre land, welke in vele opzichten toch weer anders zijn dan in ons land.

Als zijn persoonlijke indruk zegt de heer Fijlstra o.m., dat de hogere productie en de hogere levensstandaard in Amerika in het algemeen gepaard gaan met grotere levensvreugde dan wij hier kennen.

In het Tijdschrift voor Maatschappelijk Werk van 6 Februari 1950, no 3, vertelt de heer mr H. Boasson, rijksconsulent voor Sociale Bijstand in de vier grootste steden, over vier jaren sociaal en cultureel werk voor werklozen, in het bijzonder in Amsterdam. Het gaat hier om moeilijke arbeid voor mensen, die zich dikwerf als uitgerangeerd in onze maatschappij beschouwen. Toch voelt men, wanneer men in deze kringen vertoeft, niet alleen dat bij hen, die weten dat ze door leeftijd enz. moeilijk aan de „normale” slag kunnen komen, de levensdrang groot is, maar ook en vooral welke plichten er op de maatschappij rusten, om juist deze mensen in het goede gareel te brengen en te houden. Heel jammer is het, dat er nog slechts enkele gemeenten zijn welke aan deze arbeid aandacht schenken.

In het „Katholiek Sociaal Tijdschrift”, 2e jaargang, no 8, April 1950, bespreekt de heer F. J. Crombag te Heerlen het maatschappelijk werk, uitgaande van de onderneming. De schrijver neemt als uitgangspunt het rapport over: „Het maatschappelijk werk in de bedrijven”, uitgebracht door het Instituut voor Praeventieve Geneeskunde. Ook behandelt hij een overeenkomstige nota, samengesteld door vertegenwoordigers van verschillende rooms-katholieke organisaties. Het artikel werkt verhelderend, omdat het een duidelijk beeld geeft van hetgeen door een grote groep van de Nederlandse bevolking op dit gebied gewenst wordt. Het sociale werk van de onderneming wordt geenszins als overbodig beschouwd, integendeel, het ligt in de lijn van de organisaties om zich met deze arbeid bezig te houden. De schrijver komt o.m. tot deze conclusie, dat het bestaan van een sociale dienst in een onderneming zijn activiteit dient te houden binnen sociologisch en ethisch te stellen grenzen, principieel en praktisch passend in het geheel der maatschappelijke geledingen.

De heer R. Hornstra, directeur van de Opbouwstichting in de provincie Gelderland, behandelt in het Tijdschrift voor Maatschappelijk Werk van 20 Maart 1950, no 6: „De toepassing van de verzekeringsgedachte bij het maatschappelijk werk.” De schrijver onderzoekt en bespreekt de mogelijkheid om door middel van een of ander verzekeringsstelsel gemakkelijker dan tot nu toe het geval is, o.m. de gezinsverzorging op grotere schaal te kunnen bevorderen.

Met het oog op de geldelijke nood, waarin het maatschappelijk werk verkeert, wenst de schrijver de gedachte van de verzekering meer onder de aandacht te brengen.

In dit verband mag de vraag worden gesteld, of het niet daarheen moet worden geleid, dat, naast de vanzelfsprekende verzekering voor begrafenissen, voor ziekte en tegen brand, ook als vanzelfsprekend behoort te bestaan een verzekering voor onderscheidene sociale doeleinden, zoals gezinsverzorging, aanvullende hulp bij ziekte in het gezin, uitzending 1 à 2 weken per jaar van de huisvrouw, enz., enz.

Voortdurend hebben wij bij ons maatschappelijk werk met de sociale wetgeving te maken. Het is daarom zeer goed gezien van de redactie van het maandblad „Sociaal Culturele Mededelingen”, uitgave van de Gemeentelijke Dienst voor Sociale Zaken, Galerij 21, Amsterdam, om een overzicht samen te stellen van de algemene sociale wettelijke maatregelen, welke in Nederland zijn genomen. Met één oogopslag kan men bijv. zien in welk jaar het kindernetje-Van Houten is tot stand gekomen, evenals het jaartal van de inwerkingtreding van de Invaliditeitswet, de Ziektewet, de Arbeidsgeschillenwet, de Voorzieningsregeling voor handarbeiders, enz. enz. Dit overzicht is voor de prijs van f 0,05 aan voornoemd adres te verkrijgen.

Als slot van deze rubriek wil ik voor heden de aandacht vestigen op het zeer lezenswaardige maandschrift voor het Gevangeniswezen, dat in April precies een jaar bestond en dat een uitgave is van het „Studie- en Documentatiecentrum” van de afdeling Gevangeniswezen van het ministerie van Justitie. De administratie is gevestigd in het gebouw van de Strafgedangenen, afdeling Arbeid, Den Haag. Van maand tot maand vertellen deskundigen op belangwekkende wijze van allerlei problemen, welke met het gevangeniswezen verband houden. Zo bevat het Aprilnummer een artikel van arts J. Z. Baruch over: Criminaliteit en intelligentie. Verder komen wij een rapport tegen van de Werkgroep voor de debeile criminaliteit, een begripsomschrijving van zwakzinnigheid en voorts andere voor het gevangeniswezen en ook voor onze maatschappelijke werkers interessante problemen.

MEIJER DE VRIES.

KAMPEREN

Het Humanistisch Verbond organiseert in Juli en Augustus weer verschillende kampen. Aan het kamp-programma ontleen we het volgende:

- 15—22 Juli: Kamp Culturele Vorming A, Paasheuvel te Vierhouten, leeftijd: 18 jaar en ouder.
- 15—22 Juli: Kamp Culturele Vorming B, Ommen, Rijsen. Leeftijd 18 jaar en ouder.
- 15—22 Juli: Kindertentenkamp, Meenthuis te Blaricum. Leeftijd 7—14 jaar.
- 5—12 Augustus: Studiekamp Meenthuis te Blaricum. Leeftijd 18 jaar en ouder.
- 5—12 Augustus: Familiekamp A, Eikenhoeve te Vierhouten. Leeftijd 7 jaar en ouder.
- 12—19 Augustus: Familiekamp B, Eikenhoeve te Vierhouten. Leeftijd 7 jaar en ouder.

Belangrijke dagen

Zeker is, dat 3 en 4 Juni 1950 in de geschiedenis van „Humanitas” zullen worden vermeld als *belangrijke dagen*.

Belangrijke dagen, immers er zal aandacht worden besteed aan het verleden en er zullen besluiten worden genomen die voor de toekomst van grote betekenis zullen kunnen zijn.

Eerlijk gezegd, ik kan me het bijna niet indenken, dat „Humanitas” nu al 5 jaar bestaat. Al is in die 5 jaar heel veel op het wereldtoneel gebeurd, het is toch voor mij als was het slechts kort geleden, dat op die gedenkwaardige dag, 26 April 1945, het principieële besluit werd genomen, dat dadelijk na de bevrijding „Humanitas” met haar werkzaamheden zou beginnen. —De 31ste Mei volgde daar op. Bijeen waren we in de kamer van notaris Bennink—Bolt, nog altijd een dikke vriend van „Humanitas”, om de stichtingsacte te tekenen.

Aan deze gebeurtenissen nu zal zeer waarschijnlijk op de Bijzondere Bijeenkomst van 3 Juni aandacht worden geschonken en verder zal onze voorzitter schetsen de ontwikkelinggang van „Humanitas”.

Het kan een goede bijeenkomst zijn, als we daar met onze gasten en afgevaardigden der afdelingen en leden van het Centraal Bestuur aanwezig zijn. Ik heb zo het gevoel, dat de prettige sfeer, die tot dusver al onze bijeenkomsten kenmerkte, dan nog in versterkte mate zal heersen.

Het wordt een drukke dag, die 3de Juni. Immers na de Bijzondere Bijeenkomst vindt 's-avonds nog de eerste Congreszitting plaats. De jaarverslagen van de secretaris en de penningmeester zullen moeten worden behandeld, de voorstellen van de afdelingen zullen de aandacht vragen en het oordeel der afgevaardigden zal worden gevraagd voor de Richtlijnen, die door het Centraal Bestuur werden vastgesteld ten opzichte van het vraagstuk der gezinsverzorging.

Belangrijker nog dan de eerste, zal de tweede Congreszitting zijn, die 's Zondagsochtends te 10 uur aanvangt.

Een uitvoerige discussie, misschien zelfs wel een be-

wogen discussie zal worden gevoerd over de stellingen die door het Centraal Bestuur worden voorgesteld en in welke stellingen getracht is duidelijk vast te stellen hoe de verhouding zal zijn, gezien van uit het standpunt van Humanitas ten opzichte van andere organisaties als het Humanistisch Verbond, de Vrijzinnig-Godsdienstige groeperingen, de Partij van de Arbeid, het Nederlands Verbond van Vakverenigingen en andere organisaties.

Sedert de oprichting van „Humanitas” is dit vraagstuk aan de orde en het wordt nu tijd, dat een beslissing, het zij in de ene, het zij in de andere richting wordt genomen.

Uit de aard der zaak heeft de schrijver van dit artikel gedurende al deze jaren de discussies over dit vraagstuk bijgewoond en hij heeft altijd de indruk gekregen, dat de verschillen veel minder groot zijn dan bij de discussies zou worden verondersteld.

Het is naar zijn mening dikwijls meer een accent-dan wel een principieel verschil. Evenwel ook accentverschillen kunnen aanleiding geven tot bewogen discussies, wat veel afhangt van de geaardheid van de personen, die aan de discussies deelnemen.

We vertrouwen, dat ook bij meningsverschil, de vriendschappelijke verhouding zal worden bewaard en dat de discussies op hoog peil zullen staan. We weten, dat ieder die deelneemt aan het debat, zal worden gedreven door het belang van „Humanitas”. Daarover bestaat geen verschil van mening en derhalve moet overeenstemming mogelijk zijn.

Is eenmaal de beslissing genomen, dan zal met kracht worden gevaren in de koers, die het Congres heeft gewild en alle aandacht zal worden geschonken aan het doel der vereniging.

In de tweede Congreszitting zal nog een belangrijke beslissing genomen worden. Het Centraal Bestuur stelt voor de heer J. Landman, penningmeester van het Nederlands Verbond van Vakverenigingen tot lid van het Centraal Bestuur van „Humanitas” te verkiezen. We verheugen ons over dit voorstel en we verheugen ons, dat Landman bereid is deze eventuele benoeming te aanvaarden. Het is voor „Humanitas” een voorrecht, dat de penningmeester van het N.V.V. bereid is zitting te nemen in het Centraal Bestuur van onze organisatie en we verheugen er ons over, omdat Landman is..... Landman en wij zijn belangstelling voor het Maatschappelijk Werk kennen.

Misschien is het ook niet van belang ontbloot, dat de algemene secretaris te kennen heeft gegeven, dat hij met ingang van 1 Augustus zijn functie wenst neer te leggen. Aangezien het Congres bijeenkomt op 3 en 4 Juni en de huidige functionaris zijn besluit pas kort geleden aan het Centraal Bestuur kon mededelen, was de tijd te kort om reeds tot een definitieve beslissing te komen. Het Centraal Bestuur zal voorstellen doen tot tijdelijke voorziening in de ontstane vacature.

Wat de algemene secretaris bewoog om dit besluit te nemen? Mag hij zijn lezers van vandaag in nieuwsgierigheid laten, en mag hij dit, desgewenst, mededelen op het Congres?

Alleen stelt hij er prijs op te verklaren, dat hij, zij het op een andere post, blijft deelnemen aan het Maatschappelijk Werk en dat zijn belangstelling voor en zijn vertrouwen in „Humanitas” in geen enkel opzicht enige wijziging heeft ondergaan.

3 en 4 Juni worden belangrijke dagen voor „Humanitas”. In het volgend nummer van ons orgaan zal aan de Bijzondere Bijeenkomst en het Congres grotere aandacht worden besteed.

P. C. F.

Wie gaat er mee?

12—19 Augustus: Familiekamp C, De Besthmenerberg, Ommen. Alle leeftijden.

19—26 Augustus: Familiekamp D, De Besthmenerberg, Ommen. Alle leeftijden.

29 Juli—5 Augustus: Jongerententenkamp, Rijssen. Leeftijd 17 jaar en ouder.

19—26 Juli: Tentenkamp voor Middelbare scholieren A, Brouwenerzand op de Hondsrug. Leeftijd van 15 jaar af.

26 Juli—2 Augustus: Tentenkamp voor Middelbare scholieren B, Drouwenerzand op de Hondsrug. Leeftijd van 15 jaar af.

Alle inlichtingen zijn te verkrijgen bij: Centraal Bureau Humanistisch Verbond, Bleyenburgerstraat 1 te Utrecht.

Wijziging in de redactie

Misschien heeft het de aandacht van de lezers van ons orgaan reeds getrokken: de kop van ons orgaan is gewijzigd.

Vanaf de verschijning van het eerste nummer, bestond de redactie uit Faber en Boetje, en zolang Boetje verbonden was aan „Humanitas” bleef de samenstelling ongewijzigd.

Thans echter is mej. Dijkstra bij onze organisatie in dienst getreden en vanaf dit nummer is derhalve de redactie gewijzigd.

Onze nieuwe medewerkster, mej. M. Dijkstra, heten we van harte welkom. We hopen, dat ze spoedig, door middel van een artikel, het contact met de lezers van ons orgaan zal opnemen.

Boetje brengen we ook bij dit afscheid een woord van hartelijke dank. Het was aan zijn activiteit te danken, dat ons blad reeds in November 1945 kon verschijnen en van zijn ervaring, ook op technisch gebied, heeft het orgaan zeer geprofiteerd.

Boetje verdwijnt uit de redactie, maar hij verschijnt weer in de rij van medewerkers. Tot onze vreugde blijft het contact dus bewaard.

P. C. F.

Maatschappelijk werk in de provincie

De provincie Utrecht is een van de kleine „gewesten” van ons land. In bepaalde zaken is het echter groot bv. voor wat betreft het organiseren van de Jaarbeurs, maar niet minder op een geheel ander terrein, nl. dat van het maatschappelijk werk.

In het jaar 1949 heeft de Opbouwstichting voor Maatschappelijk Werk in de Provincie Utrecht, gezeteld in de bureau's van het Provinciaal Bestuur, zich op allerlei terrein bewogen. Zo zijn er diepgaande rapporten verschenen over de sociologische- en economische toestanden in verschillende gemeenten, over woonwagens en kleuteronderwijs, over de positie van de plattelandsarbeiders, de situatie van de Ouden van Dagen en de betekenis van de jeugdbeweging. Daarnaast heeft men in verschillende plaatsen commissies voor maatschappelijke zorg in het leven geroepen, die allerlei problemen, welke deze gemeenten raken, onderzoeken en zo nodig oplossen.

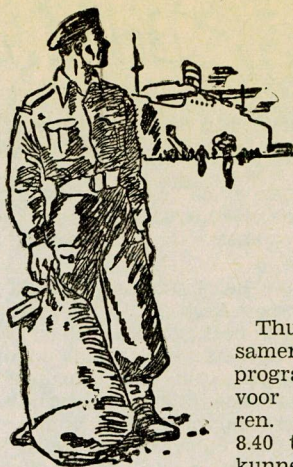
Zeer grote aandacht werd geschonken aan wat men noemt „Vrouwelijke Hulpverlening”. Aan allerlei acties, welke zich op dit gebied bewegen, werd hulp verleend.

Meer dan gewone aandacht werd geschonken aan het huishoudonderwijs en de huishoudelijke voorlichting en aan de vacantie voor huisvrouwen. Speciale commissies hielden zich bezig met het probleem van de volksgezondheid, de gezinszorg, het vraagstuk van het buitengewoon onderwijs en de problemen, welke verband houden met de bestrijding van de werkloosheid en de bevordering van de werkgelegenheid.

Een andere zaak, welke de aandacht vroeg, was de periodieke voorlichting van de maatschappelijke werkers en wersters, voor wie allerlei bijeenkomsten werden gehouden.

Zie hier een zeer korte opsomming van de vele uiteenlopende zaken, waarmede de Opbouwstichting in de provincie Utrecht zich belast zag. Er is goed werk verricht.

M. DE VR.



THUISFRONT
„Humanitas”

Thuisfront Humanitas gaat samen met de VARA een radio-programma verzorgen speciaal voor de gerepatrieerde militairen. Elke Zondagmorgen van 8.40 tot 9.10 zult u naar ons kunnen luisteren.

Deze uitzending is bedoeld als een hartelijke welkomstgroet van Thuisfront Humanitas en

de VARA, voor alle militairen die in het vaderland zijn teruggekeerd.

Welkom thuis. Zo hebben wij dit Zondagochtend halfuurtje genoemd en onder deze titel zult u het voortaan ook kunnen vinden in de „Radio-gids”.

Welkom thuis! In deze begroeting daar klinkt iets feestelijks, iets vrolijks, iets gezelligs in, vindt u niet? Nou, en zo gaan we dat halfuurtje ook maken, vrolijk en gezellig.

Hoe gaan we dat doen? Ik zei u al, dat dit een programma wordt speciaal voor de gedemobiliseerde militairen. Nu is toch het meest voor de hand liggend dat wij aan de gedemobiliseerden zelf vragen om aan dit programma mee te werken. Moeilijk? Welnee, helemaal niet. Wij vragen of zij een briefje willen schrijven aan de VARA met het verzoek om een van hun lievelingsplaten te draaien en dan komt het dik voor elkaar. Zij kunnen dit ook vragen ter gelegenheid van een of andere prettige gebeurtenis in familie- of kennissenkring of als groet aan vriend of vriendin.

Nu is het natuurlijk niet zo, dat we dat halfuur alleen maar verzoekplaatjes gaan draaien. Het wordt een plaatje met een praatje. Een minuut of tien zullen we gebruiken om ook wat te vertellen over de demobilisatie en alles wat daarmee samen hangt. Over de mogelijkheden bij 't zoeken van werk, recht op herplaatsing bij oude werkgever, voorzieningen betreffende scholing, her- en omscholing, voorrang bij huisvesting, overbruggingsuitkeringen en vergoedingen, voorzieningen ten aanzien van studie, kortom over alle onderwerpen en vragen waarmee de gerepatrieerden te maken krijgen als zij in Nederland zijn teruggekeerd. We gaan dus ook raad en advies geven. Ze hebben alleen maar een briefje te schrijven aan ons Centraal Bureau en zijn het gevallen van algemeen belang voor gedemobiliseerden dan worden ze voor de microfoon besproken en de gevallen van meer persoonlijke aard zullen schriftelijk worden beantwoord.

Ook zullen we voor de microfoon regelmatig mededelingen doen over de troepentransportschepen die onderweg zijn naar Holland en de datum waarop zij in Amsterdam of Rotterdam worden verwacht. Zo mogelijk ook bijzonderheden over de legeronderdelen die aan boord zijn.

Op deze wijze hopen wij een prettig contact te leggen tussen ons Thuisfront en de gedemobiliseerden.

„Herplaatsingsrecht” of „plicht tot terugkeer bij oude werkgever”.

Dit vraagstuk waarover wij reeds eerder in „Humanitas” schreven heeft heel wat stof doen opwaaien.

Ook Thuisfront Humanitas heeft zich in de afgelopen maanden intens bezig gehouden met dit vraagstuk en daar verschillende besprekingen en vergaderingen aan gewijd. Tenslotte heeft het Hoofdbestuur in een schrijven aan de Minister van Sociale Zaken haar ernstige verontrusting uitgesproken over de nieuwe interpretatie van artikel 5 van het Buitengewoon Besluit arbeidsverhoudingen en de wijze, waarop dit in de praktijk wordt toegepast.

„Het Vrije Volk” schreef over dit vraagstuk o.a.: „.....sinds enige tijd woedt over het Bijzonder Besluit Arbeidsverhoudingen een ondergrondse storm.

Wordt dit herplaatsingsrecht dan niet erkend? Jawel! Maar gevolggevend aan een circulaire van de Inspecteur Generaal van het Rijksarbeidsbureau transformeren de Gewestelijke Arbeidsbureau's het herplaatsingsrecht dusdanig, dat het wordt — we zouden haast zeggen verwordt — tot een voorwaardelijke plicht van de demobilisant naar een vroegere werkgever terug te keren.....

Hierna memoreert schrijver, naar een voorbeeld van verkeerde toepassing te hebben gegeven, het artikel van prof. Levenbach in het „Sociale Maandblad” van Januari 1950 en vervolgt dan:

... In het B.B.A., blijken alle mogelijkheden voor strafrechtelijke en civiele procedures te schuilen.

We willen er hier niet op ingaan. Immers: het is best mogelijk, dat de directeur door een bepaalde uitleg van de wet meent het recht aan zijn kant te hebben. We kunnen ons echter moeilijk voorstellen, dat de wet de Arbeidsbureau's dwingt tot deze eigenaardige uitvoering van het B.B.A. En mocht dit laatste onverhoopt toch het geval zijn, dan is het hoog nodig dat de wet wordt veranderd.

Men kan natuurlijk enige argumenten aanvoeren voor de absolute dwang van de arbeidsbureau's. Een groot deel der demobilisanten neemt bij voorbaat ongeschikt te zijn voor het oude beroep. Ze willen „iets anders”, terwijl er toch grote kans is, dat ze in hun oude volkomen gelukkig zullen zijn na een korte periode van wennen. Maar daar staat dit tegenover dat een demobilisant voor de tweede keer in zijn leven een beroepskeuze kan en mag maken. Dit is een recht wat

hun als demobilisant toekomt. Bovendien beschouwen velen hun baan vóór hun dienstitijd eigenlijk als een tijdelijke. Het is onverantwoordelijk deze jonge mannen af te snijden van bijv. de scholing en herscholing die de demobilisatie-voorzieningen bieden. Waarom zou anders herscholing in het programma zijn opgenomen! Bovendien: het is toch ook volkomen logisch, dat de staat voor demobilisanten iets meer doet, dan het geforceerde terugzetten op de plaats, die zij drie jaar of langer geleden verlieten. Nochtans moeten onze gedemobiliseerden terug in de burgermaatschappij en het is meestal in veel opzichten verstandig ze terug te brengen in hun oude beroep. Maar waarom geen overgangstermijn? Waarom houdt de demobilisant, die niet met volle overtuiging zijn oude werk weer opneemt niet een half jaar of 8 maanden vol reecht op alle demobilisatie voorzieningen?...

Ook in het Parlement is dit vraagstuk te sprake gekomen.

„De staat heeft bijzondere plichten tegenover de militairen die uit Indonesië repatriëren. Zij dienen niet over een kam geschoren te worden met andere werkzoekenden. Bij de bemiddeling door de Gew. Arb. bureau's moet alles gedaan worden, om voor deze militairen de psychische weder-aanpassing bij de Nederlandse burgermaatschappij te vergemakkelijken”.

Aldus sprak mej. mr Tjeenk Willink (P.v.d.A.) bij het jongste debat over de begroting van Sociale Zaken in de Eerste Kamer. Zij zeide, de indruk te hebben dat de ambtenaren die met ditwerk belast zijn, hun taak niet altijd op de juiste wijze opvatten.....

—Zij keerde zich ook tegen het standpunt van de arbeidsbureau's, dat het recht van de gedemobiliseerden tot herplaatsing bij de vroegere werkgever voor de ex-militair een plicht tot terugkeer zou betekenen. Zij achtte deze houding psychologisch volkomen onaanvaardbaar.

Uit deze bloemlezing moge blijken dat er van alle kanten behoorlijk geopponeerd is tegen een nieuwe interpretatie van B.B.A. 5 dan de tot nu toe gebruikelijke. En..... naar mijn mening niet zonder succes.

J. TERLINGEN

Voorzieningen voor ouden van dagen

Wij vestigen de aandacht van onze lezers op het Congres van de Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk Werk dat zal worden gehouden op Vrijdag 9 Juni aanstaande in het gebouw „Muis Sacrum” te Arnhem.

Als prae-adviseurs zullen optreden:

Prof. dr ir H. G. van Beusekom te Den Haag, Hoofd van de Afd. Onderzoek van de Centrale Directie van de Wederopbouw en Volkshuisvesting, „De Huisvesting van Bejaarden”.

Drs J. Diederich te Amsterdam, Directeur van het Bureau voor Marktanalyse en Sociografisch Onderzoek, „De ouderdom als maatschappelijk vraagstuk”.

Dr mr F. M. Havermans te Venray, Geneesheer-Directeur v. d. Psychiatrische Inrichting „St Servatius”, „De Adviesbureaux voor Bejaarden”.

Ieder, die belang stelt in deze onderwerpen, kan een deelnemerskaart bekomen bij de Ned. Vereniging voor Maatschappelijk Werk, Stadhouderslaan 146 te Den Haag.

Niet lang geleden woonde ik bij de jaarvergadering van onze afdeling Haarlem en gisteravond was ik aanwezig op de jaarvergadering te Amsterdam.

Was er verschil in deze jaarvergaderingen? Ja en neen. Ja, in Amsterdam was het aantal bezoekers groter dan in Haarlem en er was ook verschil in het soort bezoekers.

Ja, er heerste in Haarlem, een andere toon dan in Amsterdam. In Amsterdam was de kritische toon sterker dan in Haarlem. Ik weet niet of dit verschil veroorzaakt wordt door de omstandigheid, dat de Amsterdammer van nature meer geneigd is tot critiek dan de Haarlemmer, dan wel doordat in Haarlem meer wordt gepresteerd dan in Amsterdam.

Men weet, de Amsterdammer is nog al chauvinistisch ingesteld en de echte Amsterdammer kan het heel moeilijk verkroppen, dat het ledental van de afdeling Amsterdam belangrijk lager ligt dan dat van Rotterdam en maar weinig uitkomt boven dat van Haarlem.

Ik mag dat wel. Amsterdam is aan zichzelf verplicht de leden-win-actie met kracht ter hand te nemen en ik ben er van overtuigd, dat de critiek, die het bestuur niet gespaard bleef, er aan zal medewerken, dat de bewoners van de hoofdstad straks zullen worden bezocht door ijverige Humanitas-propagandisten.

Amsterdam gaat aan de slag en dus Rotterdam wees voorzichtig. Al is jullie voorsprong groot, als de mannen van Ajax, Blauw Wit, DWS en Volewijk beginnen, dan is de positie van Feijenoord, Sparta, Neptunus en Overmaas nog niet veilig. Amsterdam staat nog onder aan de ranglijst, maar Picu is gisteravond ten strijde getrokken en hij rust niet voor hij de Over-IJ-ers, de Watergraafmeesters, de lieden uit Zuid, West, Centrum heeft bewogen er op uit te trekken avond na avond.

Pas dan op vrienden van Bloemhof, van Vreewijk, van Charlois, van Kralingen, van Spangen, Hillegersberg en Overschie, want Picu is een geweldenaar.

Overeenkomst was er ook in de vergadering in Haarlem en Amsterdam. In beide bijeenkomsten werden de jaarverslagen van de secretarissen en penningmeesters behandeld en goedgekeurd.

Wie de jaarverslagen vergelijkt komt toch wel tot de conclusie dat plaatselijke omstandigheden wel van grote invloed zijn bij de bepaling welke arbeid het sterkst de aandacht en belangstelling vraagt.

Neem nu bijv. de gezinsverzorging. In Amsterdam zal „Humanitas” samenwerken met „Volksherstel” in een nieuw Instituut voor de Gezinsverzorging. Zelfstandig wordt deze arbeid niet aangepakt en de vergadering verenigde zich in dit opzicht met het beleid van het bestuur.

In Haarlem is de belangstelling voor de gezinsverzorging heel groot en zelfstandig heeft „Humanitas” deze arbeid ter hand genomen, zij het dan aanvankelijk in de vorm van „Gezinshulp”.

Deze arbeid is voor Haarlem een groot succes. Eind 1949 bedroeg het aantal vaste krachten 12, terwijl in losse dienst waren 8 personen.

In 93 verschillende gezinnen werd hulp geboden en wel in totaal 4864 halve dagen, waarvan 883 gevallen hele dagen.

Het is zonder meer duidelijk, dat de gezinshelpsters voor hun werk bezoldigd worden, maar het is wel buitengewoon dat de leiding van deze arbeid geheel belangeloos wordt verricht door een vrijwillige kracht. Het is begrijpelijk, dat het bestuur van de afdeling Haarlem aan deze vrijwillige kracht een bijzonder woord van dank brengt.

Amsterdam verricht heel veel werk op het gebied

Denkt U aan ons Congres en de Bijzondere Bijeenkomst op 3 Juni te Amsterdam?

van de reclassering. Op 31 December 1949 bedroeg het aantal toezichthouders 47. Gezamenlijk hadden zij 78 personen onder toezicht.

In Haarlem is dit werk pas 5 December 1949 goed ter hand genomen. 16 personen verklaarde zich bereid om als toezichthouders op te treden. In 1949 werd toezicht uitgeoefend over 10 politieke en 11 gewone delinquenten.

Voor de gezinsvoogdij heeft Haarlem de beschikking over 11 gezinsvoogden en voogdessen. 9 van hen zijn practisch werkzaam en oefenen toezicht uit over 9 pupillen. Voor Amsterdam luiden de cijfers: 39 pupillen en 23 gezinsvoogden(essen).

De Sectie Vrijwillige Verzorging verricht in Amsterdam heel wat werk. Op 31 December 1949 waren werkzaam 105 vrijwilligers, die intotaal 486 gezinnen bezoeken. Aan steun van de Gemeentelijke Dienst voor Sociale Zaken werd aan deze vrijwillige verzorgers uitgekeerd een bedrag van f 343.850,68.

In deze vorm verricht onze Haarlemse afdeling geen arbeid, niet, omdat de afdeling dit niet zou willen, maar omdat in Haarlem bij de steunverlening van gemeentewege het stelsel van de inschakeling van vrijwilligers niet bestaat.

Toch zijn de Haarlemse vrienden op dit gebied wel actief. Tot stand kwam de sectie „Contact Ouden van Dagen”, welke thans 12 medewerkers(sters) telt. Een 50-tal oudjes wordt regelmatig bezocht. Het doel is wat gezelligheid brengen en helpen als er moeilijkheden zijn. Met Kerstmis konden aan deze oudjes enige versnaperingen worden uitgereikt.

Hetzelfde geschiedde in Amsterdam. Aan 401 verzorgden van Sociale Zaken kon uit eigen middelen een Nieuwjaarspakket worden aangeboden, terwijl bemiddeling kon worden verleend om 32 gezinnen een Kerstverassing te bezorgen.

Beide afdelingen vermelden, dat zij, zij het in beperkte mate, ook materiële hulp verleenden. Haarlem kon, dank zij een kleding inzameling in de meeste gevallen de gevraagde hulp verstrekken. Amsterdam kon slechts incidenteel op het gebied van kledingverstrekking iets doen.

Op grond van ervaring komt Haarlem tot de conclusie, dat een fonds voor Makkerhulp een noodzakelijkheid is, Amsterdam bezit een dergelijk fonds reeds en kon in bepaalde gevallen enige financiële hulp verlenen.

Uit de verslagen van beide afdelingen putten we enige bijzonderheden. Noch het Haarlemse-, noch het Amsterdamse afdelingsbestuur is voldaan. Men weet, dat een grote taak moet worden verricht.

Men begrijpt, dat daarvoor nodig zijn ook de deskundige krachten, maar dat om deze mogelijkheid te schetsen er is de noodzakelijkheid, dat het aantal leden wordt uitgebreid, en dat de financiën ruimer vloeien.

We hopen, dat de wens van Haarlem een gemeentelijke subsidie in vervulling zal gaan, we hopen, dat Amsterdam er in zal slagen haar ledental belangrijk uit te breiden en wat de verslaggevers niet konden doen, wij brengen de afdelingsbesturen en de vrijwillige medewerkers een woord van hartelijke dank voor wat in 1949 werd verricht.

P. C. F.